

גליון 457
שנה י' תשפ"א

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

רצון יראיו יעשה

מעשה בר' חנינא בן דוסא שראה את בני עירו מעלים נדרים ונדבות לירושלים. אמר, הכל מעלים לירושלים נדרים ונדבות ואני איני מעלה כלום? מה עשה, יצא למדבר של עירו וראה שם אבן אחת, שיבבה, סיתתה ומרקה ואמר, הרי עלי להעלותה לירושלים. בקש לשכור לו פועלים, נודמנו לו חמשה בני אדם, אמר להם, מעלים לי אתם אבן זאת לירושלים? אמרו לו, תן לנו חמישים סלעים ואנו מעלים אותה לירושלים. ביקש ליתן להם ולא נמצא בידו דבר, הניחיהו והלכו להם. מיד זימן לו הקב"ה חמשה מלאכים בדמות בני אדם, אמר להם, מעלים אתם לי אבן זאת? אמרו לו תן לנו חמשה סלעים ואנו מעלים לך אבן זאת לירושלים, ובלבד שתיתן ירך עמנו. נתן ידו עמהם ונמצאו עומדים בירושלים. ביקש ליתן להם שכרם ולא מצאם, נכנס לשכת הגזית ושאל עליהם, אמרו לו דומה שמלאכי השרת העלו אבן שלך לירושלים. קראו עליו המקרא הזה חזית איש מהיר במלאכתו לפני מלכים יתיצב (משלי כ"ב כ"ט) אל תקרי מלכים אלא מלאכים.

(לפי קודלת רבה א' שיר השירים רבה א')

פרשת השבוע

העיר עלול להסתאב עוד יותר ח"ו, ומשום זה צריכים להכניס אותו לפנינו, לתוך אויר של קדושה וטהרה, כדי שיקבל גם הוא שפע של קדושה, ויטהר את עצמו ואת נפשו מטומאתו וחסאתו. ואולם מי שנפשו זכה ונקיה מכל כתם ופגם, ולבו הטהור נדב להביא "קרבן נדבה לה'", הוא איננו זקוק דווקא למקום הקודש, והוא יכול להימצא ולאכול את קרבנו בכל מקום בלי כל חשש, שנשמתו בהירה תמה וטהורה.

יקריב אותו לרצונו (א' - ג')

איתא בשם ה"חווה" הקדוש מלובלין זיע"א: פעם בליל חורף קר, היה הקיסר נפוליון לן באהל שמיכות. לפתע תקף אותו צימאון גדול למים, אבל התעצל לצאת מתחת שמיכותיו, אחרי כמה רגעים אמר בלבו, א"כ עצלן אתה נפוליון, ומה בינך לאחרים? ומיד קפץ ממשכבו והלך לקצה השדה שם עמדה חבית מים. כשהגיע לשם חזר ונמלך, בשביל מעט מים טרחתי כל כך ולא יכולתי להתגבר על הצימאון? א"כ מה ביני לבין שאר בני אדם? ולא שתה. וחזר על יצועו. לרצון כזה, סיים ה"חווה" הקדוש את סיפורו, אני קורא שבירת רצון.

אדם כי יקריב מכם קרבן לה' (א-ב') מסופר על הרה"ק רבי ישראל המגיד מקוניץ זיע"א, שעוד בימי ילדותו כבר נתגלו בו סימני גדלות יחד עם ניצוצי קדושה וטהרה. יום אחד בקראו את הפרק "איזהו מקומן של זבחים" קודם התפלה, פנה למלמד ושאלהו, למה הקרבנות שבאו לשם כפרת עוונות חטאים ופשעים, נאכלים רק לפני מן הקלעים בתוך כותלי ביהמ"ק עצמו, ואילו הקרבנות הבאים בתור נדבה, נאכלים בכל העיר, ולא דווקא במקום הקודש, והלא לפי ההגיון צריה להיות להיפך, קרבנות נדבה שבעליהם מביאים מתוך רצון טוב ורוח נדיבה, צריכים היו לאכול אותם במקום טהרה בתוך בית המקדש, מכיון שבאו ממקור טהור ומתוך לב טהור, אבל קרבנות כפרה שבאים מאת חוטאים, לא היו צריכים להביאם אל הקודש, אלא לאכול אותם ברחובה של עיר?

המלמד לא מצא תשובה, וביקש מהילד שיענה, והילד פנה בשמחה ואמר, כמדומני שמצאתי תשובה, מי שחטא ואשם בעבירות שבין אדם למקום או בין אדם לחברו, דווקא אותו ואת קרבנו צריכים להכניס אל הקודש, הוא אשר טומאה רצוצה בתוך גופו, נפשו לקויה ונשמתו נפגעה ונפגמה, הרי ברחובות

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 6:27 ת"א: 6:29 ר"ת: 7:05

זמני כניסת השבת

ירושלים: 5:14 ת"א: 5:29

פרשת ויקרא

הצדיק לא טועה

לכבוד יומא דהילולא (י"ג ניסן) של הרה"ק רבי מנחם מענדל בעל ה"צמח צדק" מליובאוויטש זיע"א, נביא סיפור שסיפר זקן מופלג לפני שנים רבות: ליד עיירת מולדתי היה בית מרוח אותו חבר יהודי מהפריץ המקומי. פעם קרה שהפריץ התרגו על החוכר והודיע לו על הפסקת החכירה, פירוש הדבר היה כי היהודי נשאר ללא פרנסה, קשה לדעת אם סיבת כעסו של הפריץ היתה נעוצה בפיגור שהיהודי פיגר בתשלומי דמי החכירה, או שסתם שם עליו עין, כללו של דבר, היהודי נותר ללא פת לחם והיה נתון בצרה גדולה.

בימים ההם היה בליובאוויטש רבי גדול הלא הוא הרה"ק רבי מנחם מענדל שניאורסון בעל ה"צמח צדק" זיע"א, אל הרבי הזה בא עתה בבהלה בעל המרוח המיואש, שהרגיש כי עלולו חרב לו בחייו בהישבר מטה לחמו, שפך היהודי את מר שיחו בפני הצדיק, והרבי נתן בידו מכתב אל ר' משה ראטנר, שהיה מתגורר בעיירתנו. תקוה מחודשת מלאה עתה את לבו של החוכר, אם כי לא היה ברור לו מה יעזור לו במצוקתו ר' משה ראטנר. בצאתו מהרבי, המשיך הזקן לספר, הביט היהודי על המעטפה של המכתב ושוב נפלו פניו, הוא חשב כי הרבי טעה והחליף משה במשה, כי אצלנו בעיירה היו שני ר' משה, אחד מהם היה גבוה ונקרא בפי הבריות משה הגדול, ואילו השני שהיה נמוך קומה נקרא משה הקטן, משה הקטן היה יהודי אמיד מבעלי הבתים החשובים והמבוססים של העיירה, הוא גם היה ביחסים מצוינים עם כל הפריצים שבסביבה, ולעתים קרובות עלה בידו לעשות טובות שונות לאחיו היהודים, למשה קטן זה היה עוד כינוי, קראו לו משה של שמשון על שם אביו ר' שמשון, שהיה בעל בעמיו למדן גדול ועסקן מסור.

לאחר אתנחתא קלה נענה הזקן והמשיך בסיפורו. אני מוכרח לסטות כאן במקצת מסיפור המעשה ולספר לכם כיצד ניצל ר' שמשון זה מתליה הודות למסירות נפשו של יהודי אחר מעיירתנו, אני מספר זאת כדי שתראו איזה יהודים היו לנו פעם. זה קרה לפני שנים רבות הפולנים התמרדו נגד השלטון הרוסי ורצו לעשות שבת לעצמם, כשכנופיה של כשלושת אלפים פולנים נתלכדה ביער שליד העיירה, הגיחה משם וכבשה את המקום בסערה, הם החלו להלך אימים על היהודים, לשדוד ולהחרים סחורות, ואם כל זה לא מספיק, החליטו הפולנים לעשות מעשה למען ישמעו וייראו, הם גמרו אומר לתלות את העסקן היהודי החשוב של העיירה את ר' שמשון. כדי לשוות לרצח המתוכנן אופי חוקי, הם העלילו עלילה לפיה היה ר' שמשון מרגל רוסי, ומסר לאדוניו על תנועות המתקוממים הפולניים. בהישמע הבשורה המרה היתה העיירה כמרקחה. אולם שום השתדלות, לא של יהודים ולא של גויים לא הועילה מאומה, הפולנים העמידו עץ תליה בכיכר השוק וניגשו לבצע את מוזמתם.

דוק של עצב מהול בהרגשת אין אונים ירד על העיירה, איש לא

העלה על הדעת תכנית הצלה כלשהי, וכי מה ניתן לעשות נוכח תאוות רצח של גויים שאין להם מה להפסיד? ברגע המכריע התפרץ נחום המלמד לבית המדרש ובפיו זעקה גדולה: יהודים מה אתם מחשים? הפולנים מתכוננים לבצע את וממם ולתלות את ר' שמשון, אתם שומעים יהודים, הם רוצים לתלות את ר' שמשון, כיצד אתם מרשים, וכיצד מרשים תושבי העיירה כולה לתלות יהודי כמו ר' שמשון? אם היו רוצים לתלות יהודי כמו נחום המלמד מילא, יש הרבה כמו נחום המלמד, אבל ר' שמשון יש לנו רק אחד, העיירה לא יכולה להסתדר בלעדיו, יהודים מה אתם מחשים? דברים של נחום המלמד עשו רושם חזק על היהודים, אולם קולות מיושבים של בעלי ניסיון חיים מר ניסו להרגיעו, וכי מה אנחנו יכולים לעשות? אפשר לצעוק חי וקיים הכל נסנינו כבר עם הפולנים, ודבר לא עזר.

נחום המלמד אינו מאבד זמן, הוא יוצא בחפוזה מבית המדרש ורץ לכיכר השוק, שם הוא רואה כיצד שמים את חבל התליה על צווארו של ר' שמשון, הוא ניגש בריצה אל התליינים וצועק במלוא גרונו: עצרו! עצרו! חכו, מה אתם רוצים לתלות אדם חף מפשע? הנה אני מסרתי את סודותיכם לרוסים, אני הוא המרגל הרוסי ולא ר' שמשון, תלוי אותי, את המרגל האמיתי. אולם הפולנים ידעו כי לא זה ריגל ולא האחר, הם רצו לתלות דווקא את ר' שמשון, וצחקו למלמד נחום ישר לתוך פניו, אולם נחום לא קורץ מחומר קל לדחיה, הוא מתעקש, נדחף, ניגש, נופל וקם, מוריד את החבל מצווארי המועמד לתליה, סופג מכות ושוב מנסה את מזלו, כך עבר זמן מה קשה לדעת כמה בדיוק, בעיני הנידון למות היה זמן זה נראה כנצח, עד ש... "הרוסים באים" נשמעה לפתע הצעקה מרחוק, מיד קמה מהומה בין הפולנים והם פתחו במרוצה, כעבור רגעים אחדים לא נשאר מהם זכר. בכיכר השוק הריקה מאדם, עמדו עתה רק שני יהודים, האחד ר' שמשון חיזור כסיד ואינו מאמין שעודנו בחיים, והשני ר' נחום המלמד מיווע, המום ומאושר בעת ובעונה אחת, והם נופלים איש על צווארי רעהו.

ר' שמשון זה היה אביו של משה הקטן, הוא הותיר לבנו ירושה נכבדת לא רק בכסף, כי אם גם במובן הרוחני. לעומתו משה הגדול היה חנווני בעל בית מכובד, אך לא עסקן ולא שתדלן, כינו אותו יהודי פשוט של כל ימות השנה, הוא היה ר' משה ראטנר אשר אליו כתב ה"צמח צדק" את מכתבו, ובו בקשה שישתדל לטובת החוכר אשר הפריץ נשלו מבית המרוח. עכשיו אתם כבר מבינים שאל הזקן מדוע חשב החוכר כי כוונת ה"צמח צדק" היתה למשה השני, ומדוע נפל פניו בהיוודע לו הטעות? הוא עמד לרגע ליד הדלת של הרבי ושקל מה לעשות, להיכנס שוב ולשאול לא היה לו העזו לעשות זאת, אלא מה, הוא החליט לשאול את בני ביתו של הרבי והחליט לנהוג לפי מה שיעצו לו. כאשר החוכר סיפר את ספיקותיו לאחר מבני הרבי, הוא נענה: "אבא אינו טועה, סע הביתה ועשה כפי שאמר לך לעשות." הוא עשה כדבריהם, נסע הביתה, ניגש אל ר' משה הגדול ונתן לו את המכתב של הרבי, הלה התפלל מאד כי הרבי פונה אליו במכתב זה, אולם חשב אם הרבי כותב לו אזי אין מה לדבר ואין מה לחשוב.

מַשַּׁל וְנִמְשָׁל

אֵין לָךְ אָדָם שֶׁאֵין הַקֶּבֶה מִנְסָה אוֹתוֹ

אֵיתָא בְּשֵׁם הַגֵּה"ק ה"חֶפֶץ חַיִּים" זִיע"א: אִם יִרְצָה אָדָם לְהַשִּׁיג אֶת הַמִּידָה שֶׁל "אִיזוֹה עֲשִׂיר הַשְּׁמַח בַּחֲלָקוֹ" גַּם אִם אֵין לוֹ אֵלֶּא פֶת בְּמַלְח וּמִים בְּמַשׂוֹרָה, יִמְחִישׁ לְעַצְמוֹ אֶת מַצְבוֹ מִמֶּשֶׁל וְדוֹגְמָה: נִגְר צָרִיךְ שִׁיהִי לוֹ כְּלֵי עֲבוּדָתוֹ, וּבִלְעֲדֵיהֶם אֵינוֹ יִכּוֹל לְעִבּוּד בְּאוֹמְנוֹתוֹ. כְּלֵי מַלְאכְתּוֹ כּוֹלְלִים פְּטִישׁ וְצִבְתָּ, מְסוֹר, מְקָדָח וּמְבָרַג וּמְקָצוּעַ, בְּעִזְרַת מְקָצוּעַ זֶה הוּא מְקָצֵעַ אֶת הָעֶץ וּמְחַלֵּיקוֹ, יְבוֹא אָדָם וּיִפְקִיעַ אֶת הַמְקָצוּעַ – וְהִנֵּגֵר יִשְׁבּוֹת מִמַּלְאכְתּוֹ וְלֹא יוֹכַל לְהַרְוִיחַ אֶת לַחְמוֹ. מַעֲשֵׂה בְנֵיגֵר שְׁלוֹוֶה כְּסָפִים לְמַחִייתוֹ וְהַתְחַיִּיב לְפְרוּעַ אוֹתָם לְזִמְן קָצוֹב, עֲבַר הַזִּמְן וְלֹא פְרַע, בֹּא בַעַל הַחוֹב וְיִרַד לְנִכְסָיו וְנִטַּל אֶת הַמְקָצוּעַ בְּמִשְׁכּוֹן. בֹּא לְפָנָיו הִנֵּגֵר, וְדַמְעָתוֹ עַל לֶחַיּוֹ, אִמַּר לוֹ: רֹאֵה נָא, לְוִיחִי בַתְקוּוֹה שֶׁאֲרוֹוִיחַ וְאִפְרַע אֶת הַחוֹב, הַדַּבֵּר לֹא עָלָה בְיָדִי עַד כּוֹה, אֲךָ עַתָּה קִיבַלְתִּי עֲבוּדָה לְבַצֵּעַ, וּבְרוּוִיחָה אֲשִׁיב אֶת חוֹבִי, בְּרֵם אִם עִיקַלְתָּ אֶת כְּלֵי עֲבוּדָתִי לֹא אוֹכַל לְבַצֵּעַ אֶת הָעֲבוּדָה וְיִיבְצַר מִמֶּנִּי לְהַשִּׁיב אֶת הַחוֹב. הַסִּכִּים הַמְלוּוֶה וְיִרַד לְמִרְתֶּף הַכְּלָיִם לְחַפֵּשׂ אֶת הַמְקָצוּעַ הַמְעוֹקָל. חִיפֵשׂ וְלֹא מִצָּא, לְפַתַּע הוֹדַקָּה וְאִמַּר לְנֵגֵר: רֹאֵה, אֵינִי מוֹצֵא אֶת הַמְקָצוּעַ שֶׁלָּךְ, אֲבָל מִצָּאתִי כַּאֲן מִצִּיאָה הַשוּוָה פִּי מֵאַה, מְכוֹנָה עֲדִינָה לְלִיטוּשׁ יְהַלּוּמִים. הַתְחַנַּן הִנֵּגֵר: הַמְשִׁיךְ בְּחִיפּוֹשֶׁךְ וּמִצָּא אֶת הַמְקָצוּעַ שֶׁלִּי, אִמַּר הַמְלוּוֶה, כִּמָּה מְגוּחֶךָ, הַמְקָצוּעַ שֶׁלָּךְ שׁוּוֶה כִּמָּה פְרוּטוֹת, וּמְכוֹנָה זֶו שׁוּוֶה הוּן, וּבְעִיקְרוֹן, שְׁתִּיחֶן עוֹשׂוֹת מַלְאכָה זֹהָה, מְחַלֵּיקוֹת וּמְשִׁיפּוֹת. "אֵמַת וְיִצִּיב", הוֹדָה הִנֵּגֵר, אֲךָ מָה אַעֲשֶׂה וּמְכוֹנַת לִיטוּשׁ הַיְהִלּוּמִים יִקְרָה וְחַשׁוּבָה כְּכֹל שְׁתִּהִי לֹא תִתָּאִים לְמַלְאכְתִּי, לְשִׁיּוֹף נִסְרִים.

וְהַנְּמִשָּׁל: הַקֶּבֶה "אֵלוֹקֵי הַרוּחּוֹת לְכֹל בֶּשָׂר" הוּא לְבַדּוֹ יוֹדֵעַ מָה מִטְרַתָּה שֶׁל כָּל נֶפֶשׁ בְּעוֹלָם, מָה יִיעוּדָה וְנִסְיוֹנוֹתֶיהָ, וּבִמָּה תְרוּוִיחַ אֶת שְׁכָרָה הַנִּצְחִי, הַמְדַרֵּשׁ אוֹמַר: "אֵין לָךְ אָדָם שֶׁאֵין הַקֶּבֶה מִנְסָה אוֹתוֹ", יֵשׁ שְׁנִסְיוֹנֵי בְּעוֹנֵי וְיֵשׁ שְׁנִסְיוֹנֵי בְּעוֹשֶׂר, יֵשׁ שְׁנִסְיוֹנֵי בִּיסוּרִים וְיֵשׁ שְׁנִסְיוֹנֵי אִם יִבְעֵט חֲלִילָה מִתּוֹךְ חַיִּי שְׁלוּוָה, כֹּל אֶחָד כְּפִי שׁוֹרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ וְלִפִּי הַתִּיקוֹן הַנִּצְרָךְ לוֹ, וְאִם הִיוּ נוֹתְנִים לוֹ אֶת שְׁדָה נִסְיוֹנֵי שֶׁל הוֹזְלָתָה, אֲף שְׁנִרָאָה הוּא כְּטוֹב וּמְשׁוּבָח, יֵהָא עֲבוּרוֹ כְּמַלְטָשָׁה הִיקְרָה בְיָדֵי הִנֵּגֵר.

הוּא מְשַׁךְ בְּכַתְּפָיו אִמַּר לְחוֹכֵר שִׁישְׂאָר אֶצְלוֹ, אוֹלֵי תְבוּא הַיְשׁוּעָה בְּאַמְצַעוֹתַי, יֵשׁ לִי לְמַעְלָה עַל הַגַּג חֹדֵר קֶטֶן, אִמַּר לוֹ, שֶׁב שֵׁם וְקִרָא בְּסִפְרֵי תְהִילִים וְאַנְחָנוּ נַחְכָּה לְיְשׁוּעָה שֶׁתְּבוּא, אַתָּה יוֹדֵעַ אֵיךְ הָעוֹלָם אוֹמֵר, הוֹסִיף בְּחִיּוֹךְ, אִם הַשֵּׁם רוּצָה אֲף הַמְטָטָא יוֹרָה, מִי יוֹדֵעַ אוֹלֵי תְבוּא הַיְשׁוּעָה בְּאַמְצַעוֹתַי. הַחוֹכֵר עֲשֶׂה כְּדַבְּרֵיו יֵשׁב בַּחֲדָרוֹן הַקֶּטֶן וְאִמַּר תְּהִילִים כְּשַׁעֲיָנוּ וּזְלוּגוֹת דַּמְעוֹת, הוּא יֵשׁב עַד הַשְּׁעוֹת הַקִּטְנוֹת, שְׁעָה שֶׁהַחֲשִׁיבָה פְרִשָּׂה אֶת כַּנְּפִיָה עַל הָעֵינָיו, יֵשׁב לִיד נֵר קֶטֶן וְאִמַּר תְּהִילִים.

כֶּךְ עֲבִירוֹ יוֹמִיִים, בְּלִילָה הַשְּׁלִישִׁי קָרָה שְׁכַרְכְּרָה הַדּוֹרָה רֵתוּמָה לְסוֹסִים אֲבִירִים עֲבָרָה לִיד הַבֵּית שֶׁל ר' מִשָּׁה, וְשַׁקְעָה בְּבוּךְ הַסְמִיךְ שְׁכִיסָה אֶת הָרַחוּבוֹת, וְנִשְׁבַּר אֶחָד מִצִּירֵיהָ, וְהִיא נִעְמַדָה קָרוֹב לְבֵית בּוֹ יֵשׁב הַחוֹכֵר שְׁלָנוּ וְאִמַּר תְּהִילִים. בְּכַרְכְּרָה יֵשׁב פְּרִיץ וּבְתוֹ, בַּחוּץ הִיָּה קוֹר, גֶּשֶׁם וְרוּחַ, הַרְטִיבוֹת חוֹדְרָת לְעַצְמוֹת, הַכַּרְכְּרָה שְׁבוּרָה אֵין מָה לְעֲשׂוֹת אֵין לֶאֱן לֹוֹז, הַפְּרִיץ רוֹאֵה בַעַד חֲלוֹן הַכַּרְכְּרָה, אֹרֶךְ קֶטֶן מִהַבְּהַב בַּחֹדֵר שֶׁל עֲלִיית גַּג, הוּא יוֹרַד נִיגֵשׁ וְדוֹפֵק בְּדַלְתָּ, הַחוֹכֵר שׁוֹמֵעַ אֶת הַדְּפִיקוֹת בְּדַלְתָּ יוֹרַד וּפּוֹתַח, בְּדַלְתָּ הוּא רוֹאֵה אֶת הַפְּרִיץ שְׁלוֹ, אוֹלָם הִלָּה אֵינוֹ מַכִּיר אוֹתוֹ אִם בְּגַלְלַת הַחֲשִׁיבָה וְאִם בְּגַלְלַת שְׁבַעֲיָנוּ, כֹּל הַיְהוּדִים שׁוֹיִים וְזֵהִים, הַחוֹכֵר הוֹלֵךְ וּמַעִיר מִשְׁנַתּוֹ אֶת בַּעַל הַבֵּית אֶת ר' מִשָּׁה "הַגְּדוֹל", בֵּין כּוֹה וְכּוֹה הוּא מְסַפֵּר לוֹ בְּקַצְרָה מִיָּהוּ הָאוֹרַח הַבְּלָתִי קְרוּא, מִשָּׁה הַגְּדוֹל אֵינוֹ מִשְׁתּוֹמֵם כֹּלָל וְכֹלָל, נִטַּל יָדָיו נִיגֵשׁ אֶל הָאוֹרַח וּמְזַמְּיָנו לְהִיכַנֵּס, הוּא יוֹצֵא מִהַמִּיטָה, הַפְּרִיץ וּבְתוֹ נִכְנְסִים, שׁוֹתִים כּוֹס תֵּה חַם וְאוֹכְלִים לְשׁוּבַע, כְּמוֹבֵן שֶׁהֵם נִשְׁאָרוּ עַד לְמַחֲרָת בְּבוֹקֵר שְׁעָה שְׁתִּיקָנו אֶת הַצִּיר הַשְּׁבוּר, וְהַכַּרְכְּרָה הִיָּתָה מוֹכְנָה לְהַמְשִׁיךְ בְּדַרְכָּה, לְפָנָי לְכַתּוֹ קוֹרָא הַפְּרִיץ לְמִשָּׁה וְאוֹמַר לוֹ, אַתָּה הִלָּא הַחֵייתֶם אוֹתָנוּ אַמְשׁ, לוֹלֵא בֵיתְךָ אֵינִי יוֹדֵעַ מָה הֵינִי עוֹשִׂים, נִקְבָּה שְׁכַרְךָ וְאַשְׁלָם לָךְ בְּעֵין יָפָה, הַגֵּד נָא לִּי כִּמָּה אַתָּה רוּצָה? חָס וְשְׁלוֹם, מִשִּׁיב מִשָּׁה הַגְּדוֹל, יְהוּדִי אֵינוֹ לֹקַח כֶּסֶף בַּעַד מִצְוֹת הַכַּנְסָת אוֹרְחִים, אוֹלָם אִם אַתָּה דוֹקָא רוּצָה לְעֲשׂוֹת לִּי טוֹבָה, הִנֵּה יָדִיד שְׁלִי הִיָּה חוֹכֵר אֶצְלָךְ אֶת בֵּית הַמְרוּז, וְאַתָּה מִשׁוּם מָה פִּיטַרְתָּ אוֹתוֹ, וְהוּא נוֹתֵר לְלֹא פְרַנְסָה, הוּא זְקוּק מְאֹד לְכָךְ כִּי יֵשׁ לוֹ אֲשֶׁה וְיִלְדִים. עַל כֵּן אֲבַקְשֶׁךָ אִם אַתָּה רוּצָה לְעֲשׂוֹת לִּי טוֹבָה, הַחֹזֵר נָא לוֹ אֶת בֵּית הַמְרוּז בְּחִכְרֵיהָ כְּמְקוּדָם. "לֹא זֶו בְּלִבְדִּי שְׁאַנִּי נוֹתֵן לוֹ אֶת בֵּית הַמְרוּז בְּחִכְרֵיהָ, אֵלֶּא שְׁאַנִּי נוֹתֵן לוֹ אוֹתוֹ בְּמַתְנָה גְּמוּרָה" קִרָא הַפְּרִיץ בְּאוֹנֵי מִשָּׁה הַמְשַׁתָּאָה, הַב לִי עֵט וְנִיר וּמִיד אֲנִי מַעֲבִיר אֶת הַמְרוּז עַל שְׁמוֹ שֶׁל יָדִידְךָ, וְאַכְּן הוּא אִמַּר וְעֲשֶׂה, וְנִסַּע הַבֵּיתָה שְׂמַח יַחַד עִם בְּתוֹ. נִקַּל לְהַבִּין אֶת הַשְּׂמַחָה שֶׁהִיָּתָה מִנֵּת חֲלָקוֹ שֶׁל הַחוֹכֵר הָעֵנִי, שֶׁמִּצְבּוֹ הַשְּׁתַנָּה פְּתָאוּם מִן הַקֶּצֶה אֶל הַקֶּצֶה, עַתָּה הוּא כֹּהֵר הַבִּין כִּי ה"צְמַח צִדִּק" לֹא טַעָה כֹּלָל וְכֹלָל, וְשַׁלַּח אוֹתוֹ לְאָדָם הַנִּכּוֹן וּבּוֹמֵן הַנִּכּוֹן. זְכוֹתוֹ תִּגַּן עֲלֵינוּ וְעִבְיָא.

צ'ין אדם לחברו

כשצריך לעשות חסד, רואים

כל ימיו של הגה"ק המהר"ל דיסקין זיע"א היו קודש לה', לא הסיח דעתו מעיון בתורה ומדבקותו בבוראו אף לא לרגע קט, בעת הארוחות הסבו אורחים רבים לשולחנו, אך הוא עצמו לא נטל ידיו. אכל אכילת ארעי וישב בראש השולחן כשהוא שקוע בתלמודו, יום אחד בשעת הארוחה, נגער לפתע וקם ממקומו, פסע לסוף השולחן והתיישב שם, הכל הפנו אליו מבטם. התברר שהבחין בקשיש חסר שיניים שהתקשה בלעיסת הלחם, בצע לו הצדיק את הפרוסה, הסיר את הקרום הקשה, והגיש את החלק הרך במאור פנים. שאל אותו אחד ממקורביו: הרי היה שקוע בלימודו וכיצד הבחין שהישיש מתקשה באכילה? השיב הגאון הקדוש: הרי מסופר בתורה שהקב"ה התגלה לאברהם אבינו, היש לנו מושג בנועם הנבואה וברוממותה, היש לנו מושג בדבקות אברהם אבינו בבורא בעת הנבואה, עד ביטול כל חושיו, והנה בעיצומה של ההתגלות, ראה שלושה אנשים עוברי אורח, ורץ להכניסם בצל קורתו, למה שם לא נשאלת השאלה כיצד הבחין אברהם אבינו וכיצד ראה? אלא מאי, המשיך הגאון: שם וכאן התשובה אחת: כשצריך לעשות חסד, רואים...

חסד עם בני משפחתו

סיפר הגה"צ ר' שלום שבדרון זיע"א בתקופה שלאחר נישואיו, אירע פעם שאחד מילדיו חלה ולקח אותו לרופא, ובדרך לרופא נפגש עם הגרי"א שר זצ"ל ראש ישיבת סלבודקה ב"ב, וראש הישיבה שאלהו להיכן הוא הולך? והוא ענה לו שהוא לוקח את הילד לרופא. ראש הישיבה חזר ושאל אם כן לאן אתה הולך? ושוב חזר על אותה תשובה

ובך חזר ושאל כמה פעמים, עד שלבסוף אמר לו ראש הישיבה בטון של תוכחה: אתה צריך לומר שהנך הולך לעשות מצות גמילות חסד עם הילד, וכי מפני שהוא ילד שלך אין בו מצות גמילות חסדים? והוסיף ראש הישיבה ואמר, שרוב בני אדם טועים בזה לאורך כל הדרך, וחושבים שגמילות חסדים הוא רק לפתוח גמ"ח או לפתוח מוסד וכו'. והאמת היא שכל הפעולות שאדם עושה בביתו בקרב משפחתו וילדיו, הכל הם מצוות של גמילות חסדים. וכאשר הוא מכווין לשם המצוה ירוויח בכך שני דברים, א' בזה הוא מקדש את כל פעולותיו והופך אותם ממעשים פשוטים למעשי מצוה וגמילות חסד. ב' עי"ז יהיה לו יותר קל לטפל במשפחתו, שבוה שהוא יודע שכאשר הוא קם לילד בלידה או טורח בטיפולו במשך היום, הרי הוא מקיים בכך מצות גמ"ח, אם כן יקל עליו כל זה, שהרי הוא טורח במצוה. וכמו כן אדם שהולך לעבודה, אם יחשוב שהוא הולך לעבוד כדי לקיים מצוה לפרנס את בני משפחתו, נמצא שהרי הוא מקיים מצוה של גמ"ח במשך כל השעות שהוא עמל בהם במלאכתו.

לעשות חסד בגופו

הרה"ג ר' יונה יוסף ארנטרוי זצ"ל רב קהל עדת ישורון בני ברק, מלבד התמדתו בתורה, היה גם איש החסד. סיפר אחד משומעי שיעורו, שפעם התקשר אל הרב בערב שבת ושאל עצה כיצד לתקן את המצבר החשמלי שבביתו? שלא פעל. הרב ענה לו עצה דרך הטלפון. כעבור זמן קצר מופיע הרב בביתו עם מברג ביד ואמר לו, חשבתי אולי לא תסתדר לבד ובאתי לעזור לך.

תלולא דצדקיא

שבת קודש ז' ניסן

הרה"ק רבי יצחק מדראביטש ב"ר יוסף (תלמיד הבעש"ט - תק"ד)
הרה"ק רבי ישכר דוב מוידויטשוב ב"ר יצחק אייזיק מכפר ספרין (תקצ"ב)
יום ראשון ח' ניסן
רבי ר' אליה שפירא ב"ר בנימין וואלף (אליהו רבה - תע"ב)
הרה"ק רבי מרדכי מנעשחזו ב"ר דוב בער (תק"ס)
יום שני ט' ניסן
הרה"ק רבי יעקב צבי יאלעס מדינוב ב"ר נפתלי (תלמיד החוזה - מלא הרועים - תקפ"ה)
הרה"ק רבי חיים מאיר (אמרי חיים) ב"ר ישראל מוויזניצא (תשל"ב)
יום שלישי י"ג ניסן
מרים הנביאה בת עמרם (ב"א תפ"ז)
יום רביעי י"ד ניסן
רבינו משה בן נחמן רמב"ן (ה"א כ"ט)
הרה"ק רבי ישעיהו ב"ר אברהם הורוויץ (של"ה - ש"צ)
יום שישי י"ג ניסן
רבינו יוסף קארו ב"ר אפרים (בית יוסף-של"ה)
רבינו משה אלשיך ב"ר חיים (אלשיך-שנ"ז)
הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר שלום שכנא (ה"צמח צדק" מליובאוויטש - תרכ"ו)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצוה הלכות

מאת הרה"ג נמלאל הכהן רבינובין שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רפורם יוסף הדרס" על המצוות.

השארת ספר פתוח (ד')

א) מותר להשאיר ספר פתוח אם עושה כן לצורך הספר, כגון לאוררו כדי שלא יתעפש. (פתחי תשובה על שו"ע יור"ד, סימן רע"ז, ס"ק א'; ערוך השלחן, שם, סעיף ג')

ב) דף בודד שיש בו דברי תורה, אין צריך לכסותו. (גנוי הקודש, פרק ב', סעיף ל"א)

ג) אם אינו יוצא מבית המדרש, אפשר להקל להשאיר הספר פתוח, אע"פ שאינו נמצא ליד הספר. (נקיות וכבוד בתפילה, עמוד קפ"ח, סימן קמ"א)

לע"נ הרה"צ

ר' אלחנן יוסף הערצמאן זצ"ל
ב"ר שמואל וציפורה ע"ה
נלב"ע י"א ניסן תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז